

HÁJAS CSILLA

NÁZÁR HÁROMSZOR

1. A LÁNYBÚCSÚ

Hitelesebb képet festhetnék az eseményről, ha már három hónapja naplót vezetnék. Annak hiányában csak felvillanó emlékeimre támaszkodhatok.

Az egész szervezősdi egy darabig nagy titokban zajlott. Amíg Názárnak gyanús nem lettem. Mivel hazudozási képességeimen még lenne csiszolni való, hamar lebuktam.

Nagy lépésekben: elkönyörögtem a szülőktől Názárt, megrendeltem a jegyeket Prágába, és miután a Lánybúcsúztató Bizottság véglegesült, neki-láttunk összeállítani Názár feladatainak listáját. Negyvenhét feladatot tűztünk ki, egyik jobb volt, mint a másik. Csak ízelítőül: torka szakadtából indulót énekelni ismeretleneknek; megkérni egy fiú kezét; alternatíva gyanánt begyűjteni jóvágású férfiak telefonszámain; SEGÍTSÉG, FÉRJHEZ MEGYÉK! címmel szórólapokat osztogatni; szerencsétlen járókelők nyakendőjét megkötni; körmöt festeni; gumikesztyűből inni; kirakatban állni; forgalmas helyen táncolni; rendőrrel fotózkodni. Minden sikeresen teljesített feladat után pikáns ajándékot húzhatott ki egy zsákból, a sikertelen feladatok után a véralkoholszintjén emeltünk egy hangyányit.

Mint később kiderült, rendbontásnak minősül a park közepén tejszínhabbal szívet rajzolni a betonra és beleírni, hogy „Szeretlek szer”. Nem tudni pontosan, a fátylas elkövető miként óhajtotta befejezni a fenti gondolatot. Talán a „Szeretlek, szeretlek, el ne mondjad senkinek, senkinek” kezdetű mulató első négy szakaszát szerette volna belefűjni a szívbe, talán csak annyit, hogy „Szeretlek, Szergej”. Sajnos, már sosem tudjuk meg, mert amikor látótávolságon belül feltűnt egy öklét rázó egyenruhás, elsiettünk az ellenkező irányba.

Persze, öt vihogó koronás alakot meg egy rémült, mandulaszemű fátylast nehéz szem elől téveszteni, főleg ha az utóbbit ütlegekkel kell folyamatosan mozgásra bírni, mert alkoholos befolyásoltság miatt igencsak verekedhetnékje támadt.

(Háttérinformációként megjegyzem, a főiskolán töltött öt év alatt ugyanezt csinálta: ha becsicscentett, még a kétajtós szekrénybe is bátran belekötött. Csak azért nem verték péppé, mert térden állva könyörögtem a ványadt életéért, továbbá mert ruhástól és a háta mögé rejtett Akadémiai Helyesírási Szótár legújabb kiadásával együtt tizenhét kilót nyom. Egy nagyra nőtt szúnyog. Szép szúnyog, na.)

A parkban az is kiderült, hogy a szívecske mellé csinos kupacot hányni, a tetejébe ágacskát tűzni falevével, zászló gyanánt SEM szép dolog – de hát ez már mellékes.

A további részleteket fedje jótékony homály. Aki több információt szeretne, nyugodtan kérdezősködhet a járókelőktől: valaki biztosan emlékezni fog egy csapat vihorászó koronás lányra, meg egy fátylasra.

Lassan elválnak útjaink, mindketten más irányba megyünk tovább. Ő a családot választotta, én a PhD-képzést. Remélem, mindkettőnk döntése helyesnek bizonyul, annak ellenére, hogy a közös főiskolai öt év után, ahol mindig vállvetve küzdöttünk, furcsa lesz egyedül helyt állni. Biztos vagyok benne, hogy menni fog. Mennie kell, mert másképp nem lehet.

Addig is büszke vagyok arra, hogy felejtethetlen lánybúcsút ajándékozhattam neki, amelynek emlékét – remélem – sokáig őrzi majd.

2. ESKÜVŐI KÖSZÖNTŐ

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Kérem, engedjék meg, hogy néhány keresetlen szóval magam is megemlékezzek e két ember házasságkötésének napjáról.

A menyasszony barátja vagyok, barátságunk kezdete egész pontosan 2008. szeptember elsejére datálható, de előfordulhat, hogy beszédem után barátságunk végének dátumát is módomban áll közölni önökkel.

Názárt főiskolás éveink legelső napján szemeltem ki magamnak. Mint minden gólya, én is az eligazító teremben vártam a sorsomra. (Kissé rosszkedvűen, mert sosem akartam főiskolás lenni. Végül az egyik legjobb döntésem lett.) Mogorván rugdostam az előttem ülő székét, mikor beóvatoskodott a terembe egy vékony lány, tágra nyílt mandulaszemekkel és vállig érő, két copfba font hajjal. Végigjött a fal mellett és leült mellém.

Amikor beszélgetni kezdtünk, kiderült, hogy az anyja fonta be haját még reggel. Kikerekedett szemmel bámultam rá, a fejemben vékony hangon sikított a csodálkozás: te jó ég, ennek tizennyolc évesen még az anyja fonja a haját! Fuss, fuss, fuss, vissza se nézz!

Csak azért nem ültem két sorral hátrébb, mert azokat már elfoglalták a tőlem sokkal okosabbak. Mikor megtudtam, hogy szegény az Isten háta mögöttől jött, elhatároztam: pártfogásomba veszem ezt a kis árvát.

Ahogy teltek az évek, beolvadtam az Isten háta mögötti emberek közé. Észre sem vettük – ripsz-ropsz! – elrepült öt év.

Názárnak sokat köszönhetek, a temérdek ősz hajszál mellett azt is, hogy amikor a párkapcsolatom krízisben volt, ez nem látszott meg a főiskolai előmenetelemen. Fásult lettem, nem érdekelték a vizsgák, a leadandókat sem csináltam meg; hiába üvöltözött velem az ágyból és önmagából kikelve Názár, lepergett rólam. Méregtől liluló fejjel asztalhoz ült, és bár végig engem átkozott, reggelre elkészült minden feladattal, nehogy kettest kapjak.

Sose felejtem el.

Beszédemet egy tanulságos Pilinszky-idézettel zárom: „Az ágy közös. A párna nem.” Ami édesapám tolmácsolásában annyit tesz, hogy a házastársakat köti ugyan a házastársi hűség, de az álmaik sokszor különböznek.

Kívánom, hogy nektek a párnátok is közös legyen.

Sok boldogságot!

3. AZ ESKÜVŐ ÜRÜGYÉN

Názár esküvőjéről sok mindent írhatnék. Furcsállom is, hogy keresni kell a szavakat, amik egymáshoz illenek. Néhány emlékről mesélnék most inkább.

Kezdhetném a fiúval, akit Názár vizsgaidőszakban nézett ki magának, és akit a barna bőre miatt magunk között Kreolnak nevezünk. Egy vizsgaidőszakban hat pótvizsgát is begyűjtött miatta. Azelőtt soha nem volt pótvizsgája, nekem bezeg majdnem minden félévben akadt.

Életem legjobb vizsgaidőszaka volt, végre revansot vettem.

Nehéz volt titkolnom, hogy tudok a gyűről. Minden mondatomat, ami úgy kezdődött, hogy „mondjak valamit?”, úgy kellett befejezmem, hogy „ott megy két fiú”; vagy: „reggelire virsli lesz”; vagy: „csokis a szád széle”. Nem akartam elrontani az örömét. Azt akartam, hogy igazán meglepődjön, hogy a hideg végigfusson a hátán, és míg él, emlékezzen arra az ézésre. Mert az ember lánya – szerencsés esetben – csak egyszer menyasszony.

Büszke vagyok a lánybúcsúra, ami tökéletes lett; igazi, még-az-unokáimnak-is-mesélni-fogom típusú élmény.

Amikor megláttam Názárt a menyasszonyi ruhájában, elszorult a torcom és könny szökött a szemembe, annyira szép volt. Talán még annál is

szebb. Zavaromban szegény vőlegénynek csak megveregettem a vállát, ahelyett, hogy neki is gratuláltam volna.

Mesélhetnék magáról az esküvőről, de úgy vélem, az csak a kezdet, ami után egészen másfajta élet következik. Jó és rossz dolgokkal egyaránt teli élet, annyi különbséggel, hogy mostantól ketten cipelik azt, amit egy ember önmagában soha nem bírna el.

A legtöbbet kívánom, amit ilyenkor kívánni lehet: az úton, amire ma férjes asszonyként léptél, Isten kísérjen, drága barátnóm!

BIOLÓGIAI ANYÁM

Nem szerettem az anyámat. Félttem tőle – a válás óta eltelt tizenhárom év alatt szántam is talán –, de szeretni sose tudtam.

A nyomorúságos gyerekkorért, ami öcsémmel nekünk jutott, máig öt hibáztatom.

Azt a kilenc évet nem bocsátottam meg. Talán sose fogom.

Dühös voltam, hogy a gyerekkori emlékeim nem kellemesek, hanem borzasztóak. Sokáig úgy éreztem, valami fontostól fosztottak meg.

Nem voltam mindig ilyen nagyhangú, magabiztos lány. Visszahúzódó, riadt kisgyerek voltam. Ha most újból találkozhatnék a tizennégy évvel ezelőtti kilencéves énemmel, megsimogatnám a kobakját, megölelném, és azt mondanám neki: ne féljen, egyszer neki is lesznek álmai, amikért küzdhet; lesz eredményteljes jövője, ami elé várakozással tekinthet. Csak még egy kicsit tűrjön.

Anyám sose babusgatott. Anyám nem volt anyának való. Szobrász volt, a tárgyakhoz értett. Aminek lelke volt, ahhoz nem.

Az öcsémmel mindig kivételezett. Őt kényeztette, és én olyankor mindig magamban kerestem a hibát. Kilencévesen nem a legjobb jellemformáló elem a riadt kétségbeesés.

Haragom az évek hosszú sora alatt könnyé tompult. Leghőbb vágyammá vált, hogy többé ne legyen közünk egymáshoz.

Minden jellemvonás, mozdulat ellen harcoltam, amiről úgy véltem, anyai ágról örökségem. Kiirtottam minden gesztust, reakciót, amiről úgy rémlett, anyám sajátja.

Lefekvés előtti fohászmódban ma is gyakran felbukkan a rémület: Istennem, csak attól óvj meg, hogy az anyámra hasonlítsak!

HATHÁZIÉK

Hatháziék egy nagyon kedves székely család, akik a rendszerváltás után, ezernyi más családhoz hasonlóan Budapestre emigráltak Erdélyből.

A Hatházi család egy mosolygó papából, nagyon finomakat főző mamából, egy kedves egyetemista lányból és egy tizenhat éves kamasz fiúból áll, aki a kamaszok összes jellegzetességét magán hordozza.

A kapcsolatom velük annyi idős, hogy ősszel már iskolába mehetne. Hat éve találkoztunk először, mikor cserediákként fogadtak. Hatházi mama és Hatházi papa a többi szülővel egy kupacba tömörülve türelmesen várta, hogy hazavihessék a nekik jutó félnótást, aki egy hét alatt kizabálja őket mindenükből.

Mi, a félnótások egy másik kupacba bújunk össze, mint a birkák, és gyanakvóan méregettük őket, azt latolgatva, vajon hány texasi láncfűrész van közöttük.

Kapcsolatom a Hatházi családdal azóta sem szakadt meg.

Következő találkozásunkra két évvel később került sor, amikor szeműtéten estem át, és Hatházi mama fél éven át kíséretett kontrollvizsgálatokra – munkaidőben.

Segítettek, hogy ne érezzem magam annyira elveszettnek egy idegen országban.

Mikor azt hallom, hogy a jóindulat és az önzetlenség kiveszni látszik az emberekből, rájuk gondolok. Hatháziéokra, akik befogadnak egy vadidegent, kulcsot adnak a lakásukhoz anélkül, hogy bármit kérdeznének vagy bármit kérnének cserébe.

Ez a család egy kincs. Iszapban nőtt tavirózsa, ami a szenny dacára megmaradt szépnek és illatosnak. Megmaradt embernek.